
Julijana CIRIC

(Zabeležila: Jasna ĆIRIĆ)

GODINE SKRIVANJA I STRAHA

Rođena je prvog juna 1920. godine u Zvorniku od oca Arona Hajona i majke Sofije, rođene Blam. Imala je četvoro braće i sestru. Sa roditeljima krila se pod tuđim imenom u Nišu do oslobođenja, gde je ostala do kraja života.

Udata za Ratomira Ćirića, živela je sa njim 32 godine u srećnom braku do njegove smrti 1980. godine. U tom braku rodila je dvoje dece, Emila i Jasnu. Umrula je 1998. godine u Nišu.

Moj otac Aron Hajon rođen je u Kozluku 1884, a majka Sofija Blam u Zvorniku 1889. godine. Venčali su se, po jevrejskom zakonu, 1910. godine, u sinagogi u Zvorniku i u braku izrodili šestoro dece: Henriha, Braca, Emila, Izidora, Matildu i mene – Julijanu.

Aron Hajon je u Zvorniku bio trgovac, zatim je držao kafanu u kojoj nije prodavao alkohol i Jevrejima je izdavao sobe. Sa porodicom prelazi da živi u Beogradu 1939. godine, gde je držao kafanu „Složna braća“, u Njegoševoj ulici.

Aronova i Sofijina deca, Henrih i Braco su umrli još kao mali, dok je ostatak porodice živeo srećno u Beogradu sve do 6. aprila 1941. godine. Počeo je Drugi svetski rat. Našu porodicu nije mimoišla tragična sudbina miliona Jevreja, stradalih u vreme fašizma. Emil i Isidor ubijeni su kod Šapca 14. januara 1942. godine, grob im se ne zna. Ostali članovi porodice ubijeni su u Jasenovcu, Đurincima, na Sajmištu, tako da se ni celim porodicama grob ne zna.

Međutim, život ponekad zna da bude poput lutrije, te naša četvo-ročlana porodica Hajon – Aron, Sofija, Matilda i Julijana uspevamo da izbegnemo tragičnu jevrejsku sudbinu.

Radost na licima: Julijana, Jasna i Ratomir

Rat nas je zatekao u Beogradu, nakon čega slede bežanja i skrivanja – počev od Višnjice kod Beograda, zatim Kozluka, Zvornika i Loznice. Krajem prve godine rata, od 1. do 15. decembra 1941, sledi povratak u Beograd. Međutim, već 15. decembra te godine svim beogradskim Jevrejima stiže poziv da se s ključevima od stana, u roku od 24 časa, jave Komandi u Palmotićevoj ulici radi odlaska u logor. Od oko 12000 beogradskih Jevreja pozivu se odazvalo zajedno sa ženama, decom i starima iz Banata njih preko devet hiljada – ostali su već bili poslani u logore ili su uspeali da pobegnu iz Beograda.

Naša porodica se pozivu nije odazvala, pa krećemo u novo bežanje, ali ovog puta ka Nišu. Tamo nikoga nismo poznavali. Krenuli smo u toku noći vozom, sa samo jednim rancem stvari, kao da smo srpske izbeglice iz Bosne. Otac, majka i ja smo u Nišu našli privatni smeštaj uz lažne legitimacije na imena Aca, Dara i Mirjana Marković.

Moja sestra Matilda i naša sestra od tetke, Olga Blam, krile su se u Nišu takođe s lažnim dokumentima na imena Milena i Olga Blažić. Međutim, bile su otkrivene. Beogradska policija je poslala poternicu niškoj policiji da uhvate te dve Jevrejke i da ih stražarno sprovedu do Beograda. Vest je stigla do njih pre policije i one su uspele da pobegnu iz Niša.

Naša porodica Marković, tj. Hajon, živela je u Nišu od 15. decembra 1941. do 19. februara 1945. godine neotkrivena od Nemaca i domaćih izdajnika. Ali, te četiri godine karakteriše samo jedna reč – strah. To da smo Jevreji, nije smeo niko da sazna, jer su nam od toga zavisili životi. Prolazila sam mnoga legitimisanja – racije, odvođenja u policiju. Trebalo je sve to preživeti i ostati priseban. Sakrivali smo vešto svoj identitet i prošli mnoge nedaće. Desilo se da oca Arona u Nišu prepozna sreski upravnik iz Zvornika, ali ga je on ubedio da je – Aca Marković.

A šta reći o situaciji kada nas je komšinica zamolila da pomognemo oko pripreme za slavu. Dara je dobila zadatak da ispeče slavski kolač, a ja da služim na slavi. Strah je učinio svoje – Jevrejka Sofija je ispekla lep slavski kolač, a ja sam lepo posluživala na slavi. Uzgred sam samo dobila komšijski komentar da često i mnogo perem ruke, „kao da je Jevrejka“, a i gospođa Dara se nekako čudno krstila. Međutim, jedna smo od retkih jevrejskih porodica koja nije potkazana i uhvaćena. U Nišu smo preživeli rat sve vreme krijući se pod lažnim srpskim imenima.

Imali su sreću da prežive – porodica Ćirić

Mirjana Marković, tj. ja Julijana Hajon, radila sam u to ratno vreme u štampariji „Car Konstantin“. Tada se, kako to u životu često biva, rodila ljubav između mene i tadašnjeg šefa štamparije Ratomira Ćirića. Tajna je morala i tada da se čuva, pa i kada je ljubav u pitanju: otkrivena je tek pred naše venčanje 1948. godine. Tajna da je pod

imenom Mirjane Marković u stvari Julijana Hajon, bila je stvarno dugo skrivana, ali ta tajna nije ništa izmenila u našoj međusobnoj ljubavi. To su potvrdile i njegove reči da njemu u braku neće smetati to što sam ja Jevrejka, a tajnu je, zbog moje riđe kose i pega, možda i ranije otkrio.

Život je nekome u toku rata ispričao drugačiju priču, našoj porodici Hajon je ova priča i dugo skrivana tajna donela – život i spas.

Moj otac Aron umire u Nišu 1967, majka Sofija je takođe život završila u Nišu 1973. godine.

Porodice Stevanović i Blagojević iz Beograda, koje su za vreme rata lažno svedočile da je porodica Hajon, u stvari Marković, tj. da su Srbi iz Bosne, proglašene su od države Izrael za Pravednike i nagrađene medaljom Pravednika.

Matilda Hajon i Olga Blam su takođe preživele rat i još uvek su žive.